

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Державного

науково-дослідного інституту авіації

полковник Владислав ШОСТАК

" " січня 2026 року

ПРОГРАМИ

для підготовки до вступних випробувань до ад'юнктури
Державного науково-дослідного інституту авіації
у 2026 році

Вступні випробування включають:

додатковий іспит зі спеціальності (для осіб, які мають базову освіту, що відрізняється від спеціальності вступу);

іспит з філософії; іспит з іноземної мови; іспит зі спеціальності.

Додатковий іспит зі спеціальності складають особи, які мають базову освіту, що відрізняється від спеціальності, обраної ними для вступу. Він складається в першу чергу. За результатами його складання приймається рішення про допуск до наступних іспитів. Результати додаткового іспиту зі спеціальності до розрахунку конкурсного балу вступника не входять.

Вступний іспит з філософії включає питання в обсязі стандарту вищої освіти магістра.

Вступний іспит з іноземної мови включає питання в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та полягає у визначенні рівня комунікативної та мовної компетенції вступників. Вступники, які підтвердили свій рівень знань, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом.

Вступний іспит зі спеціальності включає питання в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності.

Під час вступного іспиту вступник в усній формі відповідає на питання білету. У разі потреби можуть бути поставлені додаткові питання, що не виходять за межі програми вступного випробування і дають змогу оцінити повноту відповіді. Знання вступників оцінюються за результатами відповідей на кожне з питань відповідного розділу за 100-бальною шкалою:

“96-100” – вступник має системні, ґрунтовні знання, виявляє неординарні творчі здібності, вміє формулювати і визначати шляхи розв'язування проблем, висловлює власне ставлення до них;

“90-95” – вступник має ґрунтовні знання, здатний аргументовано і творчо використати їх у нестандартних ситуаціях, вміє формулювати і визначати шляхи розв’язування проблеми;

“80-89” – вступник має ґрунтовні теоретичні знання з питань співбесіди, здатний аргументовано їх використовувати;

“75-79” – вступник вільно володіє матеріалом, застосовує знання в дещо зміненій інтерпретації, використовує загальновідомі докази у власній аргументації;

“65-74” – знання вступника є достатньо повними, вступник вміє правильно аналізувати теоретичний матеріал, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить деякі неточності;

“60-64” – вступник правильно, логічно відтворює матеріал, застосовує знання у стандартних ситуаціях, розуміє основні теоретичні положення, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок;

“55-59” – вступник виявляє розуміння основних положень теоретичного матеріалу, вміє застосовувати знання під час розв’язання завдань за зразком, відповідь його правильна, але недостатньо обґрунтована;

“50-54” – вступник розуміє основний теоретичний матеріал з зазначених питань співбесіди, здатний з помилками й неточностями дати відповідь на питання;

“40-49” – вступник знає близько половини теоретичного матеріалу, під час викладення матеріалу допускає суттєві неточності, для надання правильних відповідей йому потрібна допомога членів комісії;

“35-39” – вступник відтворює менше половини матеріалу, дає відповіді з допомогою членів комісії;

“15-34” – вступник фрагментарно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу з зазначених питань співбесіди, виявляє невпевненість і неточність у відповідях на додаткові й навідні питання;

“0-14” – вступник не розрізняє об’єкта теоретичного матеріалу, не може дати відповідь на елементарні питання.

Оцінка знань визначається як середній бал за окремі питання. Максимальна оцінка становить 100 балів.

Вступників, які за результатами вступного випробування (іспиту) не пройшли порогового рівня (набрали менше 60 балів), до подальшого складання вступних випробувань та участі у конкурсі не допускають.

Оцінка знань визначається як середній бал за окремі питання. Максимальна оцінка становить 100 балів.

Вступників, які за результатами вступного іспиту не пройшли порогового рівня (набрали менше 60 балів), до подальшого складання вступних випробувань та участі у конкурсі не допускають.

Сума балів, яку набрав вступник за результатами складання вступних випробувань, становить його конкурсний бал (КБ), що визначається таким чином

$$KB = K1 \cdot VIC + K2 \cdot BIM + K3 \cdot VIF + DB,$$

де K1, K2, K3 – вагові коефіцієнти результатів вступних випробувань (K1=0,5; K2=0,25; K3=0,25);

VIC – результат вступного випробування (іспиту) із спеціальності (за шкалою до 100 балів);

BIM – результат вступного випробування (іспиту) з іноземної мови (за шкалою до 100 балів);

VIF – результат вступного випробування (іспиту) з філософії (за шкалою до 100 балів);

DB – сума додаткових балів за наукові та службові досягнення з врахуванням середнього балу (за чотирибальною шкалою) додатка до диплома, на основі якого здійснюється вступ.

Рішення про зарахування додаткових балів приймає Приймальна комісія після прийняття вступного іспиту зі спеціальності відповідно до табл. 1.

Таблиця 1

Значення додаткових балів за наукові (службові) досягнення

Наукові та службові досягнення	Код	Бали
Додаток до диплома про вищу освіту, на основі якого здійснюється вступ	ДБ1	Середній бал
Патенти на винахід (корисну модель) за обраною галуззю знань (враховується не більше одного патента)	ДБ2	2
Наукова стаття за обраною галуззю знань у науковому виданні, включеному до Переліку фахових видань України	ДБ3	1
Наукова стаття за обраною галуззю знань у закордонному виданні включене до міжнародних наукометричних баз	ДБ4	2
Посвідчення учасника бойових дій	ДБ5	1
Посвідчення про нагородження державною нагородою: звання Герой України	ДБ6	4
Посвідчення про нагородження державною нагородою: орден Богдана Хмельницького, орден “За мужність”, орден Данила Галицького, відзнака Президента України “Хрест бойових заслуг”	ДБ7	3
медаль “За військову службу Україні”, медаль “За бездоганну службу”	ДБ8	2
Посвідчення про нагородження відзнакою Міністерства оборони України (“За зразкову службу”, “Знак пошани”, “За військову доблесть”, “Доблесть і честь”)	ДБ9	2
Посвідчення про нагородження відзнакою Головнокомандувача Збройних Сил України (“Хрест Заслуги”, “Хрест Хоробрих”, “Срібний хрест”)	ДБ10	2

Під час розрахунку середнього балу додатка до диплому про вищу освіту враховуються, незалежно від форми контролю (іспит, диференційований залік, залік), усі підсумкові оцінки з навчальних дисциплін, практик та всіх видів атестації за чотирибальною шкалою.

Для визначення середнього балу додатка до диплому про вищу освіту,

що не містить оцінок у чотирибальній шкалі, застосовують порядок переведення оцінок додатка до диплому про вищу освіту та атестації відповідно до табл. 2.

Таблиця 2

Порядок переведення оцінок додатка до диплому про вищу освіту та атестації

Оцінка за чотирибальною шкалою	100-бальна шкала	Двобальна система оцінювання
Відмінно (5)	100	
Добре (4)	89	Зараховано
Задовільно (3)	74	

Програма вступного випробування з філософії для кандидатів на навчання в ад'юнктурі (для всіх спеціальностей)

Онтологічні та світоглядні передумови виникнення філософії. Предмет і особливості філософського знання.

Роль філософії у формуванні методологічної культури, гуманістичного світогляду офіцерів Збройних Сил України.

Основні риси античної філософії. Філософія середньовічного суспільства. Філософія епохи Відродження.

Філософія Нового часу: проблема методу наукового пізнання. Класична німецька філософія та її досягнення.

Філософія Києво-Могилянської академії. Вчення І. Канта про “Вічний мир”.

Проблема війни та армії в історії філософії.

Особливості способу філософствування в Україні в XVI–XVIII ст. Філософія в університетах України (академічна філософія) XIX–XX ст. Основні етапи формування філософської думки в Україні.

Сучасна філософія в Україні: стан і перспективи її розвитку. Неопозитивізм як один з напрямів філософії науки.

Головні напрями сучасної світової філософії.

“Філософія життя” як реакція на загальну кризу раціоналістичної філософської традиції.

Неотомізм – головний напрям сучасної католицької філософії. Основні ідеї представників екзистенціальної філософії.

Гносеологія як розділ філософського пізнання.

Проблема істини у пізнанні. Розвиток поняття істини в історії філософії. Наука як форма пізнавальної діяльності і соціальний інститут.

Логічні підстави аргументації і доведення.

Сутність та логічна структура спростування і критики.

Закони формальної логіки як принципи правильного міркування. Сутність поняття, судження, умови вводу в формальній логіці.

Релігія як форма суспільної свідомості.

Раціональне та позараціональне в процесі творчості.

Розвиток нових ідей, їхня перевірка та реалізація. Ідея – гіпотеза – теорія.

Природне і соціальне в людині.

Співвідношення сутності та існування людини в історичному розвитку. Людина, індивід, особистість. Особистість військовослужбовця.

Історія природи та історія людства. Відмінність законів природи від законів історії.

Основні підходи до розуміння сутності суспільства. Екологічний аспект буття суспільства.

Критерії, виміри, суперечності суспільного прогресу. Проблема суб'єкта суспільно-історичного процесу.

Війна, прогрес, цивілізація. Сучасні філософські концепції війни та миру.

Головні напрями сучасної соціальної філософії.

Духовне виробництво, духовні цінності та ідеали в сучасному суспільстві.

Культура і цивілізація. Гуманістична природа культури. Соціальне насильство, його форми та роль в історії.

Філософія війни К. Клаузевіца, її світоглядний та методологічний зміст.

Сучасні соціально-філософські концепції походження воєн та збройних конфліктів.

Взаємозв'язок війни і миру. Проблема війни і миру як одна з головних проблем сучасності.

Проблеми класифікації воєн та збройних конфліктів.

Філософсько-методологічні проблеми військової безпеки України. Армія в системі військової організації суспільств.

Походження армії та закономірності її розвитку. Армія в демократичному суспільстві.

Соціальний зміст Концепції гуманітарного і соціального розвитку Збройних Сил України.

Воєнна доктрина та військова наука: взаємозв'язок основних положень. Логіка військово-наукового пізнання та її особливості.

Філософський аналіз передумов, сутність і форм змін у військовій справі (еволюція та революція).

Філософія як рефлексія над військовою наукою, засіб включення військової думки до соціокультурного розвитку філософії.

Соціальний зміст та основні принципи реформування Збройних Сил України.

Соціально-філософський аналіз формування армій нових незалежних держав.

Етика як філософія моралі. Моральна етична культура військовослужбовця.

Філософсько-методологічні проблеми навчання та виховання військовослужбовців.

Передумови виникнення філософії в давній Індії. Суспільство як об'єкт філософського пізнання.

Головні тенденції та перспективи реформування військової сфери українського суспільства.

Зародження філософії у давньому Китаї.

Військова організація держави як складова військової сфери суспільства. Предмет і значення формальної логіки.

Філософські ідеї християнської апологетики та патристики. Екологічні аспекти буття суспільства.

Значення формальної логіки у військовій діяльності. Філософія середньовічної схоластики: номіналізм і реалізм. Природне (біологічне) і соціальне в людині.

Походження воєн та їхні причини.

Філософія пізнього (північного) Відродження. Філософські концепції людського існування.

Формальна логіка про основні закони правильного мислення.

Література для підготовки:

1. Андрущенко В.П. Історія філософії (західноєвропейський контекст): підручник для вищих навчальних закладів. Київ.: Тандем, 2018.
2. Андрущенко В., Губерський Л., Михальченко М. Соціальна філософія: Історія, теорія, методологія. 4-те вид. К.: Юрінком Інтер, 2016.
3. Бойченко І. Філософія історії: підручник. Київ.: Академвидав, 2017.
4. Горський В.С. Історія української філософії : Київ., 1996.
5. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як мета антропології: навч. посіб. зі словником / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова. 4-те вид., перероб. та доп. К.: КНТ, 2016. 396 с.
6. Кралюк П.М. Історія філософії України: підручник. К.: КНТ, 2015. 652 с.
7. Лузан А.О. Вступ до філософії: навч. посіб. рекомендовано МОН України. К., 2018.
8. Петрушенко В. Основи філософських знань: курс лекцій. Львів. : Новий світ, 2016.
9. Причепій Є.М. Філософія: підручник. 4-те вид., випр. К.: Академвидав, 2015. 592 с.
10. Рубанець О.М. Філософські проблеми наукового пізнання: Київ., 2016.
11. Філософія науки: підручник / за ред. І. С. Добронравової. Київ.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2018. 255 с.
12. Філософський енциклопедичний словник. НАНУ; Ін-тут філософ. ім. Г.С. Сковороди / за ред. кол. В.І. Шинкарук, Є.К. Бистрицький, М.О. Булатов та ін. Київ.: Абрис, 2002.

13. Філософсько-методологічні проблеми військової теорії та практики: навч.-метод. посіб / за загал. ред.: В. Богайчука. К.: НУОУ, 2018.

14. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019.

Програма вступного випробування з іноземної мови для кандидатів на навчання в ад'юнктурі (для всіх спеціальностей)

Вступне випробування до ад'юнктури відбувається у формі комплексного тесту, який складається з чотирьох субтестів, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетентностей. Субтести проводяться у такій послідовності: письмо, аудіювання, читання, говоріння.

Субтест 1. Письмо. Тестові завдання, що пропонуються кандидатам, дозволяють перевірити рівень володіння нормами сучасного писемного мовлення, здатність успішно виконувати комунікативні завдання в письмовій формі. Кількість завдань – одне.

Тестове завдання. Кандидати мають написати офіційний або неофіційний лист відповідно до завдання обсягом 100-130 слів.

До тексту висуваються такі вимоги:

прийнятна логіка структурування опису, тобто наявність відповідних частин: вступу, основної частини, висновків; використання слів логічного зв'язку частин опису.

граматична та лексична правильність опису; відповідність встановленому обсягу; охоплення всієї ключової інформації.

Перед початком тестування проводиться короткий інструктаж щодо порядку проведення субтесту.

На виконання субтесту з письма відводиться до 25 хвилин.

Субтест 2. Аудіювання. У субтесті з аудіювання перевіряється сформованість компетентностей розуміння як основного, так і повного змісту монологічних та діалогічних звукових тестів, а також вміння знаходити спеціальну та необхідну інформацію в аудіотекстах, які звучать стандартною мовою в звичайному темпі, а також розуміння основного змісту тексту, що стосується галузі власної професійної компетенції та здатність сприймати інформацію фактичного характеру.

Субтест з аудіювання складається з 15 завдань. До тесту включено завдання трьох типів: множинного вибору, перехресного вибору, завдання на заповнення пропусків.

Усі аудіоматеріали прослуховуються двічі.

Перед початком тестування проводиться короткий інструктаж щодо порядку проведення субтесту.

На виконання субтесту з аудіювання відводиться до 20 хвилин. Субтест з аудіювання проводиться в лінгафонному кабінеті.

Субтест 3. Читання. Тестові завдання, що пропонуються кандидатам, спрямовані на перевірку рівня сформованості компетентності в читанні, а

саме: детальне розуміння змісту прочитаного, вміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, знання засобів організації дискурсу.

Тестований повинен розуміти прості автентичні тексти на знайому тематику, читати точні та основані на фактах тексти, що містять описи осіб, місць, речей та подій у теперішньому, минулому та майбутньому часі. Потрібно розуміти основний зміст і подробиці літературного тексту, вміти узагальнювати та співвідносити інформацію у доволі складних текстах.

У субтесті використовуються завдання трьох видів: множинного, перехресного та альтернативного вибору.

Множинний вибір – вибір з декількох запропонованих відповідей. Множинний вибір може бути представлено у різних формах. Його узагальнена структура складається з основи, в якій пропущено один з елементів. Для заповнення пропусків надається чотири варіанти відповідей.

Перехресний вибір – зіставлення або встановлення відповідності. Він існує у багатьох різновидах: зіставлення заголовків / ключових речень / запитань з текстами / частинами текстів для читання.

Альтернативний вибір – цей тестовий метод є варіантом множинного вибору лише з двома варіантами відповідей – “правильно” і “неправильно”.

У субтесті використовуються автентичні тексти, які може бути адаптовано, обсягом до 500 слів. Порядок розташування тестових завдань відповідає послідовності надання інформації у текстах.

Субтест з читання містить 20 тестових завдань, із них: 10 – множинного вибору;

5 – перехресного вибору;

5 – альтернативного вибору.

Під час проведення субтесту з читання кандидати записують відповіді у бланки для відповідей. Писати або робити будь-які позначки у буклетах забороняється. Кандидати повинні писати розбірливо, виправлення повинні бути зрозумілими. Кожне виправлення завіряється особистим підписом кандидата.

На виконання субтесту з читання відводиться до 40 хвилин.

Субтест 4. Говоріння. Говоріння здійснюється у формі діалогу чи монологу і є спрямованим до однієї особи або до необмеженої кількості осіб. Акт говоріння завжди має певну мету, мотив, в основі якого лежить потреба; предмет – думки того, хто говорить; продукт – висловлювання (діалог або монолог) і результат, який може виражатися у вербальній чи невербальній реакції на висловлювання.

Субтест з говоріння перевіряє уміння здійснювати усну комунікацію відповідно до заданого питання та рівня компетентності з цього виду мовленнєвої діяльності і проводиться іноземною мовою у формі інтерв'ю двома членами комісії (співрозмовник та екзаменатор).

Кандидат повинен продемонструвати: вміння спілкуватися у повсякденних та стандартних робочих ситуаціях:

здатність описувати людей, місця та речі, розповідати про теперішні, минулі, майбутні події логічно завершеними розмовними блоками, стверджувати факти;

порівнювати, протиставляти, надавати конкретні інструкції та вказівки, ставити передбачувані запитання і відповідати на такі запитання;

здатність обговорювати у звичайній неформальній обстановці конкретні теми, наприклад: робочі та сімейні справи, власне оточення, інтереси, подорожі, новини дня тощо;

здатність говорити розгорнутими реченнями в повсякденних ситуаціях, наприклад: під час вирішення особистих питань та питань, що пов'язані з житлом, давати складні, детальні та довгі пояснення, обговорювати зміни планів щодо подорожей або інших справ.

Рекомендовані теми до співбесіди:

персональна ідентифікація;

загальне робоче оточення і повсякденна робота, стосунки з колегами; ділові та туристичні подорожі;

міжнародні конференції, зустрічі, дискусії; здоров'я та особиста безпека; світові ризики і катаклізми останнього десятиліття; сучасні та перспективні технології;

захист навколишнього середовища;

Збройні Сили України та провідних країн світу;

обрана галузь знань, сучасні методи дослідження, наукові інтереси та амбіції;

питання професійного та академічного характеру.

На виконання субтесту з говоріння відводиться до 15 хвилин на одну особу.

Програма вступного випробування для кандидатів на навчання в ад'юнктурі за спеціальністю К7 "Озброєння та військова техніка"

Поняття функції. Способи задання функції. Визначення похідної функції. Геометричний зміст похідної. Механічний зміст похідної. Первісна функція та невизначений інтеграл. Основні властивості невизначеного інтеграла. Визначений інтеграл. Основні властивості визначеного інтеграла. Геометричний зміст визначеного інтеграла.

Закони розподілу випадкових величин (нормальний закон, експоненціальний закон, розподіл Пуассона) їх характеристика. Випадкові величини, їх типи та основні характеристики. Приклади випадкових величин.

Визначення ймовірності. Щільність розподілу та інтегральна функція розподілу безперервної випадкової величини. Математичне очікування і дисперсія випадкової величини. Закон великих чисел. Оцінка параметрів розподілів за результатами спостережень. Вибіркове середнє і вибіркова дисперсія. Довірчий інтервал.

Основні показники якості та тактико-технічні характеристики зразків озброєння і військової техніки.

Класифікація властивостей (бойова ефективність, економічні, тактичні, експлуатаційні, технічні та інші властивості). Об'єктивна можливість оцінки властивостей кількісними мірами (критеріями, параметрами, характеристиками).

Тактико-технічні властивості (характеристики) зразків та комплексів озброєння і військової техніки. Фізична сутність основних процесів, що відбуваються в зразках озброєння і військової техніки під час експлуатації та бойового застосування, в тому числі, за досвідом російсько-української війни. Методи визначення тактико-технічних показників, параметрів і характеристик.

Система експлуатації та відновлення озброєння і техніки, її мета та характеристики ефективності. Класифікація факторів, які впливають на експлуатацію та відновлення озброєння і техніки. Завдання і принципи оптимізації програм експлуатації та відновлення окремих зразків та комплексів озброєння і військової техніки.

Керування технічним станом зразків та комплексів озброєння і техніки. Стратегії технічного обслуговування і ремонту та їх характеристики. Задачі оптимізації періодичності та обсягу технічного обслуговування і ремонту озброєння і техніки.

Основні поняття та визначення надійності авіаційної техніки. Показники надійності авіаційної техніки. Оцінка показників надійності за результатами випробувань та під час експлуатації, авіаційної техніки. Контроль технічного стану авіаційної техніки. Фактори, що впливають на надійність авіаційної техніки під час експлуатації.

Додаткові питання:

Для фахівців за спеціалізацією "Літальні апарати та силові установки": конструкція, міцність, безпека польотів та бойова ефективність бойових авіаційних комплексів. Конструкція авіаційних двигунів.

Для фахівців за спеціалізацією "Авіаційне обладнання": математична модель літака як об'єкту керування.

Для фахівців за спеціалізацією "Авіаційне озброєння": комплекси авіаційного озброєння, основні тактико-технічні характеристики. Методики оцінювання ефективності бойового застосування авіаційних засобів ураження.

Заступник начальника Державного
науково-дослідного інституту авіації
з наукової роботи
полковник

Сергій КУБАРЬ